

KIRJALLINEN KYSYMYS 122/2013 vp

Säätiöiden valvonnan puutteet

Eduskunnan puhemiehelle

Yleishyödylliset säätiöt tekevät usein arvokasta työtä yhteiskuntamme eri aloilla. Vastapainoksi niille on myönnetty pitkälle menevä verovapaus. Patentti- ja rekisterihallitus valvoo, että säätiön hallintoa hoidetaan lain ja säätiön sääntöjen mukaisesti. Säätiön tilintarkastajan on Patentti- ja rekisterihallituksen pyynnöstä annettava virastolle tietoja havaitsemistaan mahdollisista väärinkäytöksistä ja laiminlyönneistä. Tällaisia on valitettavasti ollut viime aikoina julkisuudessa esillä.

Säätiörekisterissä on noin 2 800 säätiötä, eikä Patentti- ja rekisterihallitus pysty resurssiensa puitteissa tehokkaasti valvomaan kaikkia säätiöitä. Näin ollen tulisi säätiölaissa säätää velvollisuus tilintarkastajalle oma-aloitteisesti ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle havaitsemistaan epäkohdista säätiön toiminnassa. Velvollisuuden laiminlyönnistä voisi seurata asianmukai-

nen rikos- ja vahingonkorvausoikeudellinen vastuu.

Säätiöiden toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseksi tulisi kansalaisilla olla mahdollisuus saada julkisesta rekisteristä tietoa myös säätiöiden tilintarkastajista. Säätiörekisteriin ei nykyään merkitä tilintarkastajia kuten esim. osakeyhtiöiden osalta.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Onko hallitus tietoinen säätiöiden valvonnan puutteista erityisesti tilintarkastajien osalta, ja

jos on, mihin toimenpiteisiin hallituksen on tarkoitus ryhtyä?

Helsingissä 26 päivänä helmikuuta 2013

Maarit Feldt-Ranta /sd

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Herra puhemies, olette toimit-
tanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kan-
sanedustaja Maarit Feldt-Rannan /sd näin kuulu-
van kirjallisen kysymyksen KK 122/2013 vp:

*Onko hallitus tietoinen säätiöiden val-
vonnan puutteista erityisesti tilintarkas-
tajien osalta, ja*

*jos on, mihin toimenpiteisiin hallituksen
on tarkoitus ryhtyä?*

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Säätiöiden tilintarkastuksesta säädetään yleises-
sä tilintarkastuslaissa ja säätiölaissa. Voimassa
olevan lainsäädännön perusteella tilintarkastus
suoritetaan yleensä jälkikäteen tilikauden päätyt-
tyä ja tarkastuksen tulokset raportoidaan sen jäl-
keen tilintarkastuskertomuksessa, joka säätiön
on toimitettava säätiöiden rekisteröinnistä ja val-
vonnasta vastaavalle Patentti- ja rekisterihalli-
tukselle vuosittain määräajassa. Tilintarkastus-
lain mukaan tilintarkastuskertomuksessa on mai-
nittava, jos säätiön hallituksen jäsenen teosta tai
laiminlyönnistä voi seurata vahingonkorvausvel-
vollisuus säätiötä kohtaan tai jos hallituksen pu-
heenjohtaja tai jäsen tai muu vastuuvollinen
on rikkonut säätiölakia tai säätiön sääntöjä. Sää-
tiölain perusteella tilintarkastuskertomuksessa
on lisäksi lausuttava siitä, onko säätiön varat
asianmukaisesti sijoitettu, onko säätiön toimieli-
men jäsenille suoritettuja palkkioita pidettävä
kohtuullisina sekä antavatko säätiön tilinpäätös

ja toimintakertomus oikeat ja riittävät tiedot sää-
tiön toiminnasta. Tilintarkastuslaissa ja säätiö-
laissa ei edellytetä niin sanotun valvontatilintar-
kastuksen tekemistä ja raportointia tarkastuksen
kohteena olevan tilikauden aikana.

Tilinpäätösasiakirjoihin perustuvan valvon-
nan lisäksi Patentti- ja rekisterihallituksella on
oikeus toimittaa säätiön tilien ja hallinnon tarkas-
tus ja muullakin tavalla tarkastaa säätiön toimin-
taa. Säätiön on tarvittaessa annettava Patentti- ja
rekisterihallitukselle toiminnastaan muitakin
valvontaa varten tarvittavia selvityksiä. Käytän-
nössä säätiövalvonnan tasoon vaikuttavat myös
Patentti- ja rekisterihallituksen valvontaresurs-
sit. Säätiöiden toimintaa valvovat Patentti- ja re-
kisterihallituksen lisäksi yleisviranomaiset, ku-
ten poliisi- ja veroviranomaiset, ja erityisviran-
omaiset. Lisäksi esimerkiksi säätiöille tukia ja
avustuksia myöntävät tahot huolehtivat itse siitä,
että tuen saaja noudattaa tuen ehtoja.

Huolellisen ja laaja-alaisen esivalmistelun jäl-
keen asetin 5 päivänä tammikuuta 2012 työryh-
män valmistelevaan ehdotuksen säätiölain uu-
distamiseksi. Toimeksiannon mukaisesti työryh-
mä selvittää säätiölain uudistustarpeet, jotka liit-
tyvät muun muassa säätiöiden hallinnon, talou-
dellisen raportoinnin, säätiöiden rekisteröinnin ja
valvonnan sääntelyyn. Säätiölakityöryhmä vii-
meistelee parhaillaan ehdotustaan, joka luovute-
taan tulevan huhtikuun alussa. Ehdotuksesta jär-
jestetään laaja lausuntokierros. Tarkoitus on, että
hallituksen esitys uudeksi säätiölainsäädännöksi
annetaan eduskunnalle kevätkaudella 2014.

Helsingissä 19 päivänä maaliskuuta 2013

Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Herr talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 122/2013 rd undertecknat av riksdagsledamot Maarit Feldt-Ranta /sd:

Är regeringen medveten om den bristande övervakningen av stiftelser, i synnerhet när det gäller revisorerna, och

vilka åtgärder avser regeringen i så fall vidta?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Bestämmelser om revision av stiftelser finns i den allmänna revisionslagen och i lagen om stiftelser. På basis av den gällande lagstiftningen förrättas revision i allmänhet i efterhand efter avslutad räkenskapsperiod. Resultaten av revisionen tas efter det upp i revisionsberättelsen, som stiftelsen årligen inom utsatt tid ska sända till Patent- och registerstyrelsen, som svarar för registreringen och övervakningen av stiftelserna. Enligt revisionslagen ska det påpekas i revisionsberättelsen om en styrelsemedlem i en stiftelse gjort sig skyldig till en handling eller försummelse som kan medföra skadeståndsskyldighet gentemot stiftelsen eller om ordföranden för styrelsen, en styrelsemedlem eller någon annan ansvarig har brutit mot lagen om stiftelser eller mot stiftelsens stadgar. Enligt lagen om stiftelser ska revisionsberättelsen dessutom innehålla ett utlåtande om huruvida stiftelsens medel har placerats på behörigt sätt, huruvida de arvoden som betalats till medlemmarna i stiftelsens organ ska anses vara skäliga samt huruvida stiftelsens bokslut och verksamhetsberättelse ger riktiga och tillräckliga uppgifter om stiftelsens verksamhet. I

revisionslagen och lagen om stiftelser förutsätts inte s.k. övervakningsrevision och rapportering under den räkenskapsperiod som revisionen gäller.

Utöver den övervakning som baserar sig på bokslutshandlingarna har Patent- och registerstyrelsen rätt att förrätta granskning av en stiftelses bokföring och förvaltning och även på annat sätt granska stiftelsens verksamhet. En stiftelse ska vid behov lämna Patent- och registerstyrelsen också andra utredningar om sin verksamhet som behövs för övervakningen. Nivån på stiftelseövervakningen är i praktiken också beroende av Patent- och registerstyrelsens övervakningsresurser. Stiftelsernas verksamhet övervakas förutom av Patent- och registerstyrelsen också av allmänna myndigheter, såsom polis- och skattemyndigheterna, och av specialmyndigheter. Dessutom sörjer t.ex. de organisationer som beviljar stiftelserna stöd och bidrag själva för att mottagaren följer villkoren för stödet.

Efter att det gjorts omsorgsfulla och ingående förberedelser tillsatte jag den 5 januari 2012 en arbetsgrupp för att bereda ett förslag till revidering av lagen om stiftelser. Enligt uppdraget ska arbetsgruppen utreda vilka behov det finns av en revidering av lagen om stiftelser, bl.a. när det gäller bestämmelserna om stiftelsernas förvaltning, den ekonomiska rapporteringen samt registreringen och övervakningen av stiftelser. Arbetsgruppen håller som bäst på att finslipa sitt förslag, som överlämnas i början av april i år. Förslaget kommer att genomgå en omfattande remissbehandling. Avsikten är att en regeringsproposition med förslag till ny stiftelselagstiftning ska överlämnas till riksdagen under vårsessionen 2014.

Helsingfors den 19 mars 2013

Justitieminister Anna-Maja Henriksson